

-
- Hane ve name kelimeleriyle oluşturulan birleşik kelimeler bitişik yazılır:

Yazıhane, beyanname, kanunname vb.

Not: Hastane, Eczane, Pastane ve Postane sözleri gelenekleşmiş olarak böyle yazılır.

- “-zede” ile oluşturulmuş birleşik kelimeler bitişik yazılır:

depremzede, afetzede, selzede, kazazede vb.

- Mevzuatta bitişik geçen veya bitişik olarak tescil ettirilmiş olan kuruluş adları bitişik yazılır:

İçişleri, Dışişleri, Genelkurmay, Yükseköğretim Kurulu, Açıköğretim Fakültesi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı vb.

13.6.3. Bağlaç Olan da/de’nin Yazımı

- Bağlaç olan da/de, kendisinden önceki kelimenin son ünlüsünün kalınlığı veya inceliğine göre ve ayrı olarak yazılır:

Kamulaştırma sonucunda vatandaş da memnun olmuştur.

- da/de ifadesi, cümleden çıkartıldığında cümle anlamsızlaşmıyorsa bu durum ifadenin bağlaç olduğunu göstermektedir:

Ayrı yazılan da/de hiçbir zaman ta/te biçiminde yazılmaz:

Malzeme de hizmet de ihaleyle alınacaktır. (hizmet te değil)

- Da/de bağlacını kendisinden önceki kelimedenden kesme ile ayırmak yanlıştır:

Başkanlığımız da bilişim sistemleri kullanmaktadır. (Başkanlığımız’da değil)

- Ya sözüyle birlikte kullanılan da ayrı yazılır:

Uzlaşma ya da süre uzatımı talep edilecektir. (yada değil)

13.6.4. Büyük Harflerin Kullanıldığı Yerler

Cümleler büyük harfle başlamalıdır. Cümlelerin başında büyük harfin kullanımına ilişkin ortaya çıkan bazı ihtilaflı durumlar şöyledir:

-
- İki noktadan sonra gelen cümleler büyük harfle başlar:

Resmî yazı öğrenci karnesi gibidir: Yazıyı hazırlayan kamu personelinin ve yazının sahibi idarenin kalitesini ve başarısını muhatabına yansıtır.

Not: İki noktadan sonra cümle ve özel ad niteliğinde olmayan örnekler sıralandığında bunlar büyük harfle başlamaz:

Söz konusu listede yer alacak malzemeler: kalem, silgi, cetvel

- Rakamla başlayan cümlelerde rakamdan sonra gelen kelime özel ad değilse büyük harfle başlamaz:

2022 yılında yerli otomobilin seri üretimi başlamış olacaktır.

- Örnek niteliğindeki kelimelerle başlayan cümlede de ilk harf büyük yazılır:

Masa, sandalye ve kitaplık gibi birçok eşyanın satın alınması gerekmektedir.

Özel adlar büyük harfle başlar:

- Kişi adlarıyla soyadları büyük harfle başlar (Resmî yazışmalarda soyadı tamamen büyük yazılır.). Kişi adlarından önce ve sonra gelen ünvanlar, saygı sözleri, rütbe adları ve lakaplar da büyük harfle başlar:

Ali YILMAZ, Prof. Dr. Aziz SANCAR, Bakan Ziya SELÇUK, Zeynep Hanım vb.

- Cümle içinde özel adın yerine kullanılan makam veya ünvan sözleri büyük harfle başlar:

Konuk heyet Vali tarafından ağırlandı.

- Millet, boy, dil ve lehçe adları büyük harfle başlar:

Alman, Japon, Rus, Türk; Kazak, Tatar; Türkçe, Rusça, Arapça; Oğuzca, Tatarca, vb.

- Devlet adları büyük harfle başlar:

Türkiye Cumhuriyeti, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Azerbaycan, Amerika Birleşik Devletleri vb.

- Din ve mezhep adları ile bunların mensuplarını bildiren sözler büyük harfle başlar:

Müslümanlık, Müslüman; Hristiyanlık, Hristiyan; Musevilik, Musevi; Budizm, Budist; Hanefilik, Hanefi; Katoliklik, Katolik vb.

- Yer adları (kita, bölge, il, ilçe, köy, semt vb.) büyük harfle başlar:

Afrika, İç Anadolu, İstanbul, Ürgüp, Akçaköy, Kızılay, Sarıyer vb.

Not: Özel ada dâhil olmayıp tamlama kuran şehir, il, ilçe, belde, köy vb. sözler küçük harfle başlar:

Konya ili, Etimesgut ilçesi, Uzungöl beldesi, Beşkonak köyü vb.

- Mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak adlarında geçen mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak kelimeleri büyük harfle başlar:

Göksu Mahallesi, Karaköy Meydanı, Turgut Özal Bulvarı, İzzet Baysal Caddesi, Akdeniz Sokağı vb.

- Yapı adlarının (Saray, köşk, han, kale, köprü, kule, anıt vb.) bütün kelimeleri büyük harfle başlar:

Cumhurbaşkanlığı Külliyesi, Dolmabahçe Sarayı, Çankaya Köşkü, Horozlu Han, Alanya Kalesi, Galata Köprüsü, Beyazıt Kulesi, Zafer Abidesi vb.

- Kurum, kuruluş ve kurul adlarının her kelimesi büyük harfle başlar:

Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği, Hacettepe Üniversitesi Rektörlüğü, Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü, Milli Kütüphane, Çankaya Lisesi, ABCÇ Yazılım, Yeşilay Derneği, Muharip Gaziler Derneği, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü vb.

- Mevzuat adlarının her kelimesi büyük harfle başlar:

Medeni Kanun, Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, Telif Hakkı Yayın ve Satış Yönetmeliği, 652 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı vb.

- Kurum, kuruluş, kurul, merkez, bakanlık, üniversite, fakülte, bölüm, kanun, tüzük, yönetmelik ve makam sözleri aslı yerine kullanıldığında büyük harfle başlar:

Türkiye Büyük Millet Meclisi her yıl 1 Ekim’de toplanır. Bu yıl ise Meclis, yeni döneme erken başlayacaktır.

2876 sayılı Kanun bu yıl yeniden gözden geçirilmektedir.

Yazarlara ödenecek telif ücreti, Telif Hakkı Yayın ve Satış Yönetmeliği’ne göre düzenlenmektedir. Yapılan işlem Yönetmelik’in 4’üncü maddesine aykırı düşmektedir.

-
- Kitap, dergi, gazete ve sanat eserlerinin (tablo, heykel, beste vb.) her kelimesi büyük harfle başlar:

Safahat, Türk Dili, Resmî Gazete, Kaplumbağa Terbiyecisi, İstiklal Marşı vb.

Not: Özel adlarda yer alan kelimelerin ilk harfleri büyük yazıldığında “ve”, “ile”, “veya” sözleri küçük harfle yazılır:

Geçici veya Belirli Süreli İşlerde İş Sağlığı ve Güvenliği Hakkında Yönetmelik
Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu vb.

- Özel adın tamamı büyük yazıldığında “ve”, “ile”, “veya” büyük harfle yazılır:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞINA vb.

- Ulusal, resmî ve dinî bayramlarla anma ve kutlama günlerinin adları büyük harfle başlar:

Cumhuriyet Bayramı, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü, Ramazan Bayramı, Miraç Kandili, Öğretmenler Günü, 14 Mart Tıp Bayramı vb.

- Özel adlardan türetilen bütün kelimeler büyük harfle başlar:

Türklük, Türkleşmek, Türkçülük, Türkçe, Avrupalı, Avrupalılaşmak, Asyalılık, Konyalı vb.

- Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları büyük harfle başlar:

29 Mayıs 1453 Salı günü, 29 Ekim 1923, 28 Aralık 1982’de göreve başlamıştır.
Lale Festivali 25 Haziran’da başlayacaktır.

Not: Para birimleri büyük harfle başlamaz: lira, kuruş, avro, dinar, dolar, lirat vb.

13.6.5. Kısaltmaların Yazımı

- Kuruluş ve ülke adlarının kısaltmaları her kelimenin ilk harfinin büyük ve nokta konulmadan yazılmasıyla yapılır:

TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi), TDK (Türk Dil Kurumu), ABD (Amerika Birleşik Devletleri) vb.

- Bazı kısaltmalarda ise kısaltmanın akılda kalabilmesi için yeni bir kelime oluşturma amacı güdülür:

BOTAŞ (Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi), TİGEM (Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü), TÖMER (Türkçe Öğretim Merkezi) vb.

- Gelenekleşmiş olarak Türkiye Cumhuriyeti kısaltması T.C. şeklinde yazılır. Bunun dışında tamamı büyük harfle yapılan kısaltmalarda noktalama işareti kullanılmaz: ~~T.B.M.M.~~ (TBMM)
- Ölçü birimlerinin uluslararası kısaltmaları kullanılır:

m (metre), kg (kilogram), cm² (santimetrekare)

- Kuruluş ve ülke adları dışında kalan kelime veya kelime gruplarının kısaltılmasında, ilk harfle birlikte kelimeyi oluşturan temel harfler dikkate alınır. Kısaltılan kelime veya kelime grubu; özel ad, ünvan veya rütbe ise ilk harf büyük; cins isim ise ilk harf küçük olur:

İng. (İngilizce), Kocatepe Mah. (Mahallesi), Maçka Sok. (Sokağı), Prof. (Profesör), Dr. (Doktor), Av. (Avukat), Alb. (Albay), Gen. (General), çev. (çeviren) vb.

13.6.5.1. Kısaltmalara Getirilen Eklerin Yazımı

- Küçük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kelimenin okunuşu esas alınır:

cm'yi, kg'dan, mm'den vb.

- Büyük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde ise kısaltmanın son harfinin okunuşu esas alınır:

CB'den, TDK'den, THY'de, TRT'den, TL'nin vb.

- Kısaltması büyük harflerle yapıldığı hâlde bir kelime gibi okunan kısaltmalara getirilen eklerde kısaltmanın okunuşu esas alınır:

ASELSAN'da, BOTAŞ'ın, NATO'dan, UNESCO'ya vb.

Not 1: Numaranın kısaltması da kelime gibi okunduğundan ek, okunuşa göre getirilecektir:

No.lu, No.suz

Not 2: Sonunda nokta bulunan kısaltmalarla üs işaretli kısaltmalara gelen ekler kesmeyle ayrılmaz. Bu tür kısaltmalarda ek noktadan ve üs işaretinden sonra, kelimenin veya üs işaretinin okunuşuna uygun olarak yazılır:

vb.leri, Alm.dan, İng.yi; cm³e vb.